

VALTSU:n seuranta 2023

Hannele Pudas
Korkeakouluharjoittelija, Ympäristöministeriö

Valtsun seuranta

- Seurantaluvussa nimetty laadulliset ja määrälliset indikaattorit
 - Indikaattoreilla seurataan toimenpiteiden toteutusta ja niiden vaikutuksia
- VALTSUn indikaattoreiden päivityksestä vastaa Syke, indikaattorien koostaminen vuosittain
 - Indikaattoreilla tarkastellaan toimenpiteiden vaikuttavuutta
 - Päivitetyt indikaattorit löytyvät osoitteesta: [Valtakunnallisen jätesuunnitelman seuranta \(ymparisto.fi\)](https://ymparisto.fi/valtakunnallisen-jatesuunnitelman-seuranta)
- Toimenpiteiden toteutumisen seuranta täydentää indikaattorien seurantaa. Ympäristöministeriö vastaa toimenpiteiden toteutumisen seurannasta.

Väliarviointi

- ”Toimenpiteiden etenemistä kartoitetaan sekä puolessavälissä jätesuunnitelmakautta vuonna 2024 että suunnitelmakauden lopussa vuonna 2027. Väliarviossa vuonna 2024 kootaan yhteen ne mahdolliset toimet, joita ei ole vielä käynnistetty.”
- Tänä vuonna tehtiin alustavaa seurantaa.
 - Koordinaattoreille, toimijoille ja ministeriölle tietoa, mikä on tilanne vuonna 2023
 - Malli kyselyiden täyttämiseen ja lähettämiseen vuoteen 2024

Arviointi

Lomakkeiden perusteella kootut itseraportoidut vastaukset toimenpiteiden edistämisestä kultakin toimijalta on arvioitu seuraavin kriteerein:

Vihreä = Toimenpide etenee ja tavoite saavutetaan aikataulussa. / Toimenpide on valmis.

Keltainen = Toimenpide on aloitettu, mutta sen tavoitteiden saavuttaminen on aikataulusta jäljessä.

Punainen = Toimenpidettä ei ole vielä aloitettu. Aloittamattomuuden syy voi olla esimerkiksi: toimenpide ei ole vielä ajankohtainen tai sen aloittaminen on viivästynyt

1 Jäte- ja tuotetiedon oikeellisuus ja digitaalisuus

- 1.4 Toteutetaan **jäte- ja tuotetietopalvelu**
 - Kehitetty jätehuoltokompassi, toteutus käynnissä hankesuunnitelman mukaisesti
- 1.7 Määritetään **kosteus- ja epäpuhtauskertoimet sekalaiselle yhdyskuntajätteelle**
 - Toimenpidettä ei ole aloitettu.
- 1.9 Otetaan käyttöön **uusi kansallinen jäteluokitus**
 - Aikataulu 2024 alkaen

2 Jätteen synnyn ehkäisy – yleiset toimenpiteet

- 2.3 **Julkinen hallinto sitoutuu vähentämään jätteen määrää ja haitallisuutta** omassa toiminnassaan
- 2.5 Tuetaan **Kestävä koulu – Hållbar skola** -ohjelman **käynnistämistä ja levittämistä**
 - Ei edistetty OKM:ssa tai OPH:ssa. Kuntatasolla on ollut aktiivisia kuntia, jotka sisällyttäneet kiertotaloutta hankkeisiin peruskoulussa.
- 2.6 Parannetaan **Suomi.fi -palvelun informaatiota yrityksille** suunnatun jätteen synnyn ehkäisyyn, erilliskeräyksen sekä jätehuollon neuvonnassa
 - YM:n tulisi koostaa EU ohjeet ja päivittää ne Suomi.fi –palveluun uuden jätelainsäädännön jälkeen ja parantaa neuvontaa.
- 2.13 **Suomen edustustot ja lähetystöt vähentävät toiminnassaan jätteen määrää ja toimivat kiertotalouden esimerkkeinä**
- 2.14 Kehitetään **Ei enää jätettä –menettelyjä**

3 Yhdyskuntajätteet

- 3.4 Tuodaan **korjauspalvelut näkyväksi osaksi kaupallisia toimintoja**
 - Muutama kyselyyn vastannut toimija lähtenyt edistämään tätä, mutta vielä aika alkutekijöissä
- 3.6 **Seurannan perusteella tehdään toimia kierrätysasteen nostamiseksi**
 - Odotetaan tuloksia jätelain seuranta -hankkeesta (2025), seurantaa myös EU:n jätetilastoista
 - Sykellä myös PlastLIFE ja Circwaste –hankkeet, joista etsitään keinoja kierrätysasteennostamiseksi
- 3.7 Tehdään **valtakunnallinen jäteneuvontasuunnitelma** jätteen synnyn ehkäisemiseksi ja lajittelutehokkuuden nostamiseksi
 - Mahdollisesti ensi vuonna aloitetaan
- 3.8 **Poistetaan esteitä alueellisten kierrätystavoitteiden asettamisen tieltä**
 - Ei ole vielä alueellista tietoa
- 3.9 Tarkennetaan **jätekuljettajan velvollisuutta jätetietojen antamisesta asiakkailleen**
 - Jätelain päivityksen yhteydessä
- 3.11 Kehitetään **jätehuollon hintaohjausta kierrätykseen kannustavaksi**
 - KIVO yhdessä kuntaliiton kanssa laatinut kansallisen ohjeistuksen jätetaksan laatimiseen

4 Pakkausjätteet

- 4.6 Käynnistetään **tutkimus- ja kehityshankkeita** erityisesti puu- ja muovipakkausjätteen kierrätysinnovaatioiden luomiseksi
 - BF ja Borealiksen veturiohjelma, Syke ja LEVERAGE hanke
- 4.7 Lisätään **neuvontaa ja tiedotusta pakkausten kierrätyksen edistämiseksi sekä kannustetaan lajitteluun**
 - Jätehuoltoyritykset vastanneet aktiivisesti, toteutettu viestintäkampanjoita ja parannettu neuvontaa
- Vastaukset jäivät vajaiksi
- 4.2 Laaditaan **selvitys pakkausten uudelleenkäytön esteistä ja mahdollisuuksista**, sekä ehdotus toimiksi vahvistaa uudelleenkäyttöä keskeisissä pakkausryhmissä
- 4.9 **Yhdistelmämaterialipakkausten suunnittelussa** otetaan huomioon soveltuminen kierrätysjärjestelmiin
- Toimenpiteet puuttuivat kyselylomakkeista, joten näihin ei ole saatu vastauksia ja tietoa asiasta ei siis ole.

5. Kertakäyttömuovituotteiden vähentäminen

- 5.1 Toimeenpannaan **sopimus muovisten kertakäyttöisten elintarvikepakkausten ja juomamukien kulutuksen vähentämiseksi**
 - Green dealista neuvotellaan vielä ja pyritään saavuttamana kattavuustaso marraskuun loppuun mennessä. Sitoutujia on syksyn aikana vielä tullut lisää. Tukihanke Motivan kanssa käynnistetty.
- 5.2 **Julkiset toimijat lopettavat kertakäyttöisten, muovia sisältävien astioiden hankinnan ja käytön tiloissaan**
 - Useimmissa virastoissa linjattu kertakäyttöisten ja muovia sisältävien astioiden luopumisesta

6 Biohajoavat jätteet

- **6.3 Viestitään biojätteen lajittelusta jätelain muuttuessa**
- **6.6 Tehostetaan entisestään biojätteen lajitteluneuvontaa asukkaille ja kehitetään keräysjärjestelmiä**
- **6.11 Tehdään selvitys puhdistamolietteen hyödyntämisestä ja hyödyntämisen parhaista käytännöistä**
 - Syken toimintasuunnitelma puhdistamoliettestrategian laatimiseksi käynnissä
- **6.14 Luodaan räätälöityjä kierrätysravinteiden tarjoamis- ja hyödyntämismalleja**
 - ei tullut yhtään vastausta, toimijoita vaikea tavoittaa
- **6.15 Kuntien ja muiden julkisten hankkijoiden viherrakentamisen hankintaohjeita kehitetään edistämään kierrätysravinteiden käyttöä**
 - ei tullut yhtään vastausta, toimijoita vaikea tavoittaa

7 Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu

- 7.4 Vahvistetaan **tuottajavastuujärjestelmän** piirissä olevien **toimijoiden uudelleenkäyttöosaamista**
 - ei tullut vastauksia
- 7.5 Lisätään **kuluttajille** suunnattua **tiedotusta laitteiden käyttöiästä, korjaus- ja uudelleenkäyttömahdollisuuksista sekä takuuajoista**
 - ei tullut vastauksia
- 7.6 **Luodaan toimintaohjeet uudelleenkäyttötoimijoille**
 - Tukesilla 2022 teemavuosi: sähkölaitteet, korjaajia, tuottajayhteisöä ja uudelleenkäyttötoimijoita vaikea tavoittaa
- 7.8 **Toteutetaan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräyskokeiluja**
- 7.9 Otetaan **yhtenäinen tunnus käyttöön SER-vastaanottopisteillä**
 - ei tullut vastauksia

8 Rakentamisen jätteet

- 8.4 Laaditaan **kiertotaloutta edistävää ohjeistusta sekä edistetään ohjeiden käyttöä**
 - YM:ssä, Väylällä ja ELYissä koottu ohjeistuksia kiertotaloutta edistävään purkamiseen ja uudelleenkäyttöön
- 8.5 Varmistetaan **materiaalitehokkuuden ja kiertotalouden perusteiden sisältyminen rakennusalan koulutukseen**
 - OPH edistänyt rakennusalan perustutkinnossa tutkinnon osaksi purkutyöt ja ammattitaitovaatimukseen, Lapin AMK ja Oulun yliopisto sisällyttänyt tutkintokokonaisuuksiin
- 8.10 Luodaan **jätelajikohtaiset suunnitelmat tärkeimmille purkumateriaalilajeille** kierrätyksen tehostamiseksi
 - ei ole vielä edennyt
- 8.11 Toteutetaan **digitaalinen rakennus- ja purkumateriaalitietokanta**
 - ei ole vielä edennyt
- 8.17 **Laaditaan ohjeistus kiertotalouden soveltamisesta** talojen, väylien ja viheralueiden suunnitteluun ja rakennuttamiseen sekä levitetään hyviä käytäntöjä
 - ei ole edistetty YM:ssä

Kiitos

Hannele Pudas
Korkeakouluharjoittelija, ympäristöministeriö
puh. 050 479 3202
Hannele.pudas@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

